

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr. _____/2025

Proiect

UE

LEGE

pentru modificarea unor acte normative
(scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru a victimelor
violenței în familie în cazurile de partaj al averii și alte litigii
patrimoniale și executarea Hotărârii Curții Constituționale
nr. 20 din 26 septembrie 2024)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I – Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 285-294, art. 436), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 84, alineatul (4) va avea următorul cuprins:
„(4) Suma de bani plătită ca taxă de timbru nu se restituie, cu excepția cazurilor prevăzute de Legea taxei de stat nr. 213/2023”.
2. La articolul 85:
alineatul (1) se completează cu textul „precum și în modul prevăzut de alin. (4)”;
alineatul (4) se completează cu textul „și/sau taxei de timbru, atât în primă instanță, cât și în căile de atac”.
3. La articolul 86:
denumirea articolului se completează cu textul „și/sau taxei de timbru”;
alineatul (1) va avea următorul cuprins:
„(1) Judecătorul, până la acceptarea cererii de chemare în judecată, soluționează cererile părților privind amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat și/sau taxei de timbru, ținând cont de situația lor materială și de probele prezentate în acest sens. Dacă reclamantul nu a plătit în termen taxa de stat și/sau taxa de timbru, instanța scoate cererea de pe rol.”;

la alineatul (2), după cuvintele „taxa de stat” se introduc cuvintele „și taxa de timbru”.

4. La articolul 98:

alineatul (1) se completează cu următorul enunț: „În acest caz, taxa de timbru se încasează în contul instanțelor de judecată de la pârât, dacă pârâtul nu este scutit de plata acesteia.”;

alineatul (2) se completează cu următorul enunț: „În acest caz, taxa de timbru se încasează în contul instanțelor de judecată de la reclamant, dacă reclamantul nu este scutit de plata acesteia”.

5. La articolul 267 litera k), după cuvintele „taxei de stat” se introduce textul „și/sau taxei de timbru”.

Art. II – articolul 453 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Instanța de judecată, până la fixarea datei examinării cauzei contravenționale, soluționează cererile părților privind scutirea, amânarea sau eșalonarea plății taxei de timbru, ținând cont de situația lor materială și de probele prezentate în acest sens. Încheierea de respingere poate fi contestată odată cu fondul”.

Art. III – Legea taxei de stat nr. 213/2023 (publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 306-309, art. 549), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Suma de bani plătită ca taxă de timbru nu se restituie, cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege.”;

la alineatul (3), cuvintele „bugetul de stat” se substituie cu cuvintele „bugetul public național”.

2. La articolul 5:

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) În funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța

judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei și/sau taxei de timbru pentru intentarea unui proces judiciar civil, de contencios administrativ, pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale, precum și pentru fiecare cerere privind contestarea actelor de executare sau acțiunilor/inacțiunii executorului judecătorec, atât în primă instanță, cât și în căile de atac”.

3. La articolul 7:

în denumire, după cuvintele „taxă de stat” se introduc cuvintele „și taxă de timbru”;

se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) Suma de bani plătită ca taxă de timbru se restituie în cazul în care:

a) a fost plătită o sumă de bani mai mare decât cuantumul prevăzut de prezenta lege (se restituie suma plătită în plus);

b) a fost achitată, însă persoana este scutită de la plata acesteia conform anexei nr. 2;

c) cererea (plângerea) nu a fost depusă în instanța judecătorească;

d) a fost plătită eronat în contul altei instanțe judecătorești decât cea competentă.

(4) Cererea de restituire a sumei de bani plătite ca taxă de timbru poate fi depusă la sediul instanței unde aceasta a fost achitată, în termen de cel mult un an de la data efectuării plății. Restituirea sumei de bani plătite ca taxă de timbru se efectuează din contul instanțelor judecătorești”.

4. Anexa nr. 1 se completează cu punctul 1.22 cu următorul cuprins:

„1.22. Pentru cererile de recunoaștere și de executare a hotărârilor arbitrale străine, pentru cererile de desființare a hotărârilor arbitrale, precum și pentru cererile de eliberare a titlurilor de executare silită a hotărârilor arbitrale	250 lei”.
---	-----------

5. La anexa nr. 2:

după punctul 1.4, se introduce punctul 1.4¹ cu următorul cuprins:

„1.4¹. Se scutesc de taxa de stat și de taxa de timbru victimele violenței în familie în cauzele privind partajul averii și alte litigii patrimoniale în legătură cu actele de violență în familie.”;

punctul 1.12 va avea următorul cuprins:

<p>„1.12. Se scutesc de taxa de stat și de taxa de timbru Compania Națională de Asigurări în Medicină și agențiile ei teritoriale (de ramură)</p>
<p>1.12.1. În acțiunile intentate împotriva persoanelor fizice care se eschivează de la achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistentă medicală și la contestarea hotărârilor instanțelor de judecată</p>
<p>1.12.2. În acțiunile intentate împotriva prestatorilor de servicii medicale și farmaceutice și/sau personalului medical/farmaceutic, în scopul compensării materiale a prejudiciului cauzat sănătății persoanei asigurate din culpa acestora, și la contestarea hotărârilor instanțelor de judecată</p>
<p>1.12.3. În acțiunile intentate împotriva persoanelor fizice sau juridice responsabile de prejudiciul cauzat sănătății persoanei și în acțiunile în regres, precum și la contestarea hotărârilor instanțelor de judecată”.</p>

Art. IV – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

(scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru a victimelor violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale și executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 20 din 26 septembrie 2024)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru a victimelor violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale și executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 20 din 26 septembrie 2024) a fost elaborat de către Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Necesitatea perfecționării cadrului normativ rezidă din Acțiunea 3.5.3 „Revizuirea cadrului normativ pentru scutirea de la plata taxei de stat pentru victimele violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale” din *Programul național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 332/2023*¹.

În același timp, intervenția propusă rezidă și din acțiunea nr. 44 „Revizuirea cadrului normativ pentru scutirea de la plata taxei de stat pentru victimele violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale”, cuprinsă la Obiectivul general IV. „Îmbunătățirea accesului la justiție și a sistemului de protecție a drepturilor omului” din *Planul de acțiuni al Ministerului Justiției pentru anul 2024*, aprobat prin *Ordinul Ministrului Justiției nr. 324/2024*².

O altă condiție care a impus elaborarea prezentului proiect este necesitatea executării *Hotărârii Curții Constituționale nr. 20 din 26 septembrie 2024 privind controlul de constituționalitate și excepția de neconstituționalitate a articolelor 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 și 84 alin. (4) din Codul de procedură civilă (sesizările nr. 269a/2023, nr. 7g/2024, nr. 64g/2024, nr. 75g/2024 și nr. 153g/2024) (taxa de timbru)*³ (în continuare – HCC nr.20/2024).

Totodată, proiectul de lege vine cu ajustări de înlăturare a unor inadvertențe care creează anumite dificultăți practice în aplicarea uniformă a legii.

Deși Compania Națională de Asigurări în Medicină este o autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, care este împuternicită să adreseze în instanță cereri în apărarea drepturilor și intereselor legitime ale

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140367&lang=ro

² https://justice.gov.md/sites/default/files/document/attachments/plan_mj_2024_final.pdf

³ <https://constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=862&l=ro>

persoanelor asigurate, precum și în apărarea intereselor statului, aceasta nu este scutită de la plata taxei de stat, cu toate că art. 2 al *Legii taxei de stat nr. 213/2023* (în continuare – *Legea taxei de stat*) asigură scutirea de la plata taxei de stat și inclusiv taxei de timbru, autoritățile publice care, conform legii, sunt împuternicite să adreseze în instanță cereri în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale altor persoane ori în apărarea intereselor statului sau ale societății (în care se încadrează inclusiv CNAM).

O altă inadvertență este faptul că în anexa nr. 1 a *Legii taxei de stat* lipsesc prevederi referitoare la cuantumul taxei de stat în procedurile privind recunoașterea, executarea, contestarea hotărârilor arbitrale străine. Datorită acestui fapt, instanțele de judecată aplică neuniform prevederile *Legii taxei de stat* în cazul acestor proceduri.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În contextul violenței în familie, victimele se confruntă adesea cu dificultăți suplimentare atunci când încearcă să-și apere drepturile în instanță, în special în cazurile care implică partajul averii sau alte litigii patrimoniale, iar cadrul normativ existent nu oferă suficiente măsuri de protecție și facilități pentru victime.

În situațiile actuale, victimele violenței în familie sunt obligate să plătească taxa de stat și taxa de timbru pentru a putea iniția un proces judiciar de partaj al averii sau alte litigii patrimoniale în legătură cu actele de violență în familie. Această obligație poate descuraja sau chiar împiedica victimele violenței în familie să își caute „dreptatea” în instanță, având în vedere că multe dintre ele se află într-o situație financiară dificilă, uneori fiind dependente financiar de potențialul agresor.

În același timp, Curtea Constituțională prin *HCC nr.20/2024* a declarat neconstituțional textul „*Taxa de timbru nu este susceptibilă de scutire, amânare sau eșalonare, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.*” din teza întâi și textul „*și nici nu se compensează din contul părții care a pierdut procesul*” din teza a doua a articolului 2 alineatul (2) din *Legea taxei de stat* precum și a textului „*Taxa de timbru nu este susceptibilă de scutire, amânare sau eșalonare, cu excepțiile prevăzute de Legea taxei de stat nr. 213/2023.*” din teza întâi și textul „*și nici nu se compensează din contul părții care a pierdut procesul*” din teza a doua a articolului 84 alineatul (4) din *CPC*.

- Cu privire la scutirea, amânarea și eșalonarea taxei de timbru, Curtea Constituțională menționează următoarele:

„108. Curtea constată că o ingerință mai puțin intruzivă este reprezentată în acest caz de posibilitatea de scutire, eșalonare sau amânare a taxei de timbru, care ar fi decisă de instanța de judecată, atunci când există motive întemeiate în acest sens, după modelul reglementat la articolele 85 alin. (4) și 86 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care prevăd că în funcție de situația materială și de probele prezentate, judecătorul decide scutirea de la plata taxei de stat sau a unei părți a ei.”

„109. Curtea notează că o scutire, amânare sau eșalonare de la plata taxei de timbru ar putea fi revocată de judecător sau instanță în orice moment dacă motivul acesteia a încetat să existe. În consecință, faptul de a permite punerea pe rol a cererii în lipsa achitării taxei de timbru atunci când există motive în acest sens nu ar împiedica instanțele să perceapă taxele de timbru dacă, într-o fază ulterioară, situația financiară a reclamantului s-ar îmbunătăți (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kreuz v. Polonia*, 19 iunie 2001, § 65). Curtea reține că o asemenea posibilitate reprezintă o soluție care realizează la fel de bine scopurile legitime urmărite, cu un prejudiciu mai mic pentru dreptul de acces la justiție.”

- Referitor la compensarea taxei de timbru, Curtea Constituțională statuează următoarele:

„101 .Astfel, Curtea Europeană a adoptat o abordare diferită în privința interdicției compensării cheltuielilor de judecată suportate în procedura contenciosului administrativ, subliniind că, în acest tip de litigii, consecințele vreunei erori sau greșeli comise de o autoritate publică în exercițiul puterii trebuie suportate de către stat, nu remediate pe cheltuiala persoanei (a se vedea *Zustović v. Croația*, 22 aprilie 2021, § 100).

102. Așadar, Curtea constată că interdicția compensării taxei de timbru nu urmărește un scop legitim în cazul litigiilor de contencios administrativ. Totodată, având în vedere că procedura contenciosului administrativ prezintă elemente comune cu procedura în contencios contravențional, Curtea reține că constatările de mai sus se aplică, *mutatis mutandis*, și în cazul interdicției de compensare a taxei de timbru în cazul depunerii unei contestații împotriva unei decizii contravenționale.”

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de act normativ propune modificarea *Legii taxei de stat nr. 213/2023* referitor la posibilitatea scutirii victimelor violenței în familie de la plata taxei de stat și a taxei de timbru în procedurile de partaj al averii și alte litigii patrimoniale în legătură cu actele de violență în familie. Iar în contextul executării HCC nr. 20/2024 *Codul de procedură civilă nr. 225/2003* (în continuare – *CPC*), *Codul Contravențional nr. 218/2008*, precum și *Legea taxei de stat*, urmează a fi modificate în modul în care normele să prevadă posibilitatea scutirii, amânării, eșalonării și compensării taxei de timbru.

- Cu privire la scutirea, amânarea și eșalonare taxei de timbru:

Intervențiile de la **art. 84 alin.(4) din CPC** și **art. 2 alin.(2) din Legea taxei de stat**, impun de a respecta raționamentele Curții Constituționale statuate în dispozitivul acesteia, pentru a exclude textul declarat neconstituțional. În special, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional doar aspectele ce țin de „scutire, amânare, eșalonare, precum și compensare” a taxei de timbru. Pornind de la aceste constatări, restricția de restituire a taxei de timbru se justifică din cauza că, aceasta se reține cu scopul de „administrare a justiției”, adică pentru compensarea lucrărilor de secretariat în cadrul instanțelor judecătorești, primirea și expedierea cererii către pârât, comunicarea cu reclamantul ș.a. (a se vedea pct. 85 din *HCC nr.20/2024*).

În acest sens, Curtea a statuat că impunerea obligației de plată a taxei de timbru la adresarea unei cereri în judecată este, în principiu, compatibilă cu scopul bunei administrări a justiției, care urmărește un scop legitim, în sensul articolului 54 alin. (2) din *Constituție*.

Pornind de la faptul că din constatările efectuate de Curtea Constituțională în *HCC nr.20/2024*, practic a oferit un regim juridic taxei de timbru similar cu cel al taxei de stat. Respectiv, pentru a prevedea posibilitatea scutirii taxei de timbru se propune modificarea **art. 85 din CPC** și **art. 5 al Legii taxei de stat**, astfel încât să fie susceptibilă de scutire taxa de timbru în dependență de situația materială și probele prezentate în acest sens de către persoanele fizice sau juridice.

De altfel, pentru a cuprinde toate ipotezele în care se achită taxa de timbru, **art. 5 din Legea taxei de stat** a fost completat cu **alin.(2)** în care va fi acordată posibilitatea judecătorului sau instanței de judecată să dispună scutirea părții de la plata taxei de timbru în cauzele de intentare a unui proces judiciar civil, de contencios administrativ, pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constator asupra cauzei contravenționale precum și pentru fiecare cerere privind contestarea actelor de executare sau acțiunilor/inacțiunii executorului judecătoresc. Mai mult decât atât, aceste reguli se aplică atât în primă instanță, cât și în căile de atac. Or, Curtea Constituțională, la pct. 116 din *HCC nr.20/2024* a statuat la fel acest mecanism.

În baza aceluiași raționament, **art. 453 din Codul contravențional**, se completează cu un nou alineat, ce va reprezenta o novație pentru procedura contravențională, fiind reglementată posibilitatea scutirii, amânării și eșalonării taxei de timbru, care va fi acordată în baza situației materiale ale părților și de probele prezentate în acest sens. În cazul în care se emite o încheiere de respingere a cererii de scutire/amânare/eșalonare, părțile pot ataca încheierea doar împreună cu soluția finală pe fondul cauzei contravenționale.

Similar modului de acordare a scutirii taxei de timbru descrise mai sus, se propune modificarea **art. 86 din CPC** pentru a prevedea posibilitatea amânării și eșalonării taxei de timbru, iar ca și sancțiune procedurală pentru nerespectarea achitării taxei de timbru la termenul dispus de instanță, se operează modificări la **art. 267 CPC** în vederea scoaterii de pe rol a cererii.

- Referitor la compensarea taxei de timbru:

Prezentul proiect propune modificarea **art. 98 din CPC**, astfel încât taxa de timbru să fie inclusă printre cheltuielile judiciare pasibile de compensare din contul părții care a pierdut procesul. În acest caz, alin. (1) și (2) se completează pentru a prevedea expres că taxa de timbru se va încasa în contul instanței de judecată și nu la buget de stat, din contul pârâtului (dacă se acceptă acțiunea) sau din contul reclamantului (dacă acțiunea se respinge).

În cadrul unui proces de contencios administrativ, prevederile *CPC* se vor aplica corespunzător în temeiul art. 195 din *Codul administrativ*, iar în cazul unei proceduri de executare, în temeiul art. 163 din *Codul de executare*. În partea ce ține de procesul contravențional, cheltuielile de judecată vor fi compensate în

baza art. 383, care prevede că persoanei declarate nevinovată sau liberată de răspundere, i se repară cheltuielile suportate în proces.

- Referitor la restituirea taxei de timbru:

Taxa de timbru nu este susceptibilă de a fi restituită, nici în cazul în care cererea a fost admisă dar procedura s-a încheiat fără o hotărâre asupra fondului cauzei, fie din cauza retragerii cererii de către reclamant, fie ca urmare a încheierii unei tranzacții de împăcare între părți. Acest principiu se bazează pe faptul că, până în acel moment, instanța a efectuat deja anumite acțiuni administrative și procedurale, implicând costuri ce justifică nerestituirea taxei.

Cu toate acestea, există situații când taxa de timbru se justifică de a fi restituită. Printre aceste cazuri se enumeră următoarele situații:

- (i) a fost plătită o sumă de bani mare decât cuantumul prevăzută de prezentat lege (se restituie suma plătită în plus) – atunci când persoana eronat a achitat mai mult decât suma de 200 de lei – cuantumul fix stabilită pentru taxa de timbru, aceasta are dreptul să solicite restituirea diferenței;
- (ii) taxa de timbru a fost achitată însă persoana era scutită de la plata acesteia conform anexei nr. 2 – situația când o persoană a efectuat plata taxei de timbru fără a cunoaște că beneficiază de drept de scutire de la plata acesteia conform anexei nr. 2 din *Legea taxei de stat*;
- (iii) cererea (plângerea) nu a fost depusă în instanță – situația când persoana a achitat taxa de timbru, însă din anumite motive nu a mai depus cererea în instanță sau nu și-a exercitat dreptul de atac. Astfel, acțiunea nu a fost înregistrată iar instanța nu a efectuat nicio lucrare de secretariat, iar din acest motiv taxa de timbru nu și-a atins scopul și urmează a fi restituită;
- (iv) a fost plătită eronat către o altă instanță, decât cea competentă – s-ar putea ivi cazuri când persoana fie din cauza unei erori, fie din neînțelegerea regulilor de competență, a achitat taxa de timbru către o instanță care nu are competență de a examina astfel de cereri, respectiv persoană va dispune de dreptul de a solicita restituirea respectivei sumei plătite eronat.

În acest context, urmează ca **art. 7 al Legii taxei de stat** să fie completat cu **alin. (3)** care va reglementa situațiile în care taxa de timbru va fi susceptibilă de restituire. Totodată, articolul va fi completat cu **alin.(4)** care va reglementa procedura de depunere a cererii de restituire a sumei plătite ca taxă de timbru. Din considerentul că taxa de timbru nu se încasează în bugetul de stat ci în contul instanțelor de judecată, cererea de restituire nu se va depune la Serviciul Fiscal de Stat ci se la sediul instanței unde a fost achitată taxa timbru și va fi restituită din contul acesteia. Termen de depunere a cererii de restituire va fi de cel mult un an de la data efectuării plății.

- Referitor la taxa de stat pentru cererile care vizează hotărârile arbitrale

În prezent, în pofida faptului că, în conformitate cu art. 475¹ alin. (7), art. 477 alin. (4) și art. 483 alin. (4) din *Codul de procedură civilă*, pentru cererile care vizează hotărârile arbitrale (*i.e.* de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine, de desființare a hotărârile arbitrale, precum și de eliberare a titlurilor de executare silită a hotărârilor arbitrale) se impune taxă de stat, *Legea taxei de stat* nu prevede expres care este cuantumul taxei care urmează a fi încasată. Acest fapt a determinat o practică judiciară neuniformă.

Prin urmare, proiectul propune reglementarea expresă a cuantumului taxei de stat pentru aceste tipuri de cereri (*i.e.* 250 lei). Astfel, acest quantum va fi identic ca și în cazul cererilor privind cauzele cu procedură specială. Or, în mod similar, cererile care vizează hotărârile arbitrale nu abordează un litigiu de drept.

- Referitor la scutirea de la plata taxei de timbru a victimelor violenței în familie:

Proiectul presupune și modificarea **anexei nr. 2 la *Legea taxei de stat*** prin introducerea unei noi categorii de persoane care vor beneficia de scutire de plata taxei de stat și taxei de timbru la înaintarea acțiunii de partaj a averii și alte litigii patrimoniale în legătură cu actele de violență în familie. Astfel, anexa nr. 2 la *Legea taxei de stat*, se completează cu un nou punct **1.4¹**. care prevede că *se scutesc de taxa de stat și de taxa de timbru victimele violenței în familie în cauzele privind partajul averii și alte litigii patrimoniale în legătură cu actele de violență în familie.*

Această modificare va permite victimei violenței în familie să fie scutită de la plata taxei de stat și a taxei de timbru *în cauzele privind partajul averii și alte litigii patrimoniale în legătură cu actele de violență în familie* indiferent de calitatea procesuală deținută. Astfel, scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru reprezintă o extindere a protecției juridice și o măsură de sprijin financiar, facilitând accesul la justiție pentru victimele violenței în familie. Această măsură este menită să elimine una dintre barierele financiare majore cu care se confruntă victimele atunci când inițiază sau sunt acționate în judecată cu acțiuni legate de partajul bunurilor sau alte litigii patrimoniale, fiindu-le asigurată scutirea de la plata cheltuielilor judiciare.

- Referitor la scutirea de la plate taxei de timbru a Compania Națională de Asigurări în Medicină:

Compania Națională de Asigurări în Medicină (în continuare – CNAM) este o autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, care conform cadrului normativ este împuternicită să adreseze în instanță cereri în apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor asigurate, precum și în apărarea intereselor statului (prin înaintarea unei acțiuni în instanță de judecată împotriva persoanelor fizice pentru neachitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, și împotriva persoanelor juridice sau fizice

responsabile pentru prejudiciul cauzat persoanelor fizice în vederea recuperării cheltuielilor achitate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru acordarea asistenței medicale). Conform pct. 1.12 al anexei nr. 2 la *Legea taxei de stat*, CNAM este scutită doar de taxa de stat.

În același timp, pct. 1.6. din anexa nr. 2 a *Legii taxei de stat* asigură scutirea de la plata taxei de stat și inclusiv taxei de timbru, autoritățile publice care, conform legii, sunt împuternicite să adreseze în instanță cereri în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale altor persoane ori în apărarea intereselor statului sau ale societății (în care se încadrează inclusiv CNAM) și să depună cereri de contestare a hotărârilor instanțelor de judecată.

Din aceste considerente, se propune modificarea anexei nr. 2 pentru excluderea neconcordanței dintre prevederile compartimentelor 1.12 și 1.6 în partea ce ține de scutirea de taxa de timbru a CNAM.

La subpct. 1.12.1 este scutit CNAM de la plata taxei de stat în acțiunile intentate împotriva persoanelor fizice sau juridice care se eschivează de la achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Având în vedere că, plătitori ai primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă sunt doar persoanele fizice, se intervine corespunzător la acest subpunct.

Pornind de la faptul că CNAM poate include în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, inclusiv, prestatorii de servicii farmaceutice grație art. 12 alin. (1) lit. c) din *Legea nr. 1585/1998*, în subpct. 1.12.2 urmează să se regăsească și prestatorii serviciilor farmaceutice.

La fel, a fost ajustată subpct. 1.12.3 potrivit art. 5 alin. (4) din *Legea nr. 1585/1998*, prin care se stabilește că cheltuielile pentru asistența medicală urgentă prespitalicească acordată persoanelor neasigurate se acoperă din contul mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistența medicală. Respectiv, în temeiul art. 15 din *Legea nr. 1585/1998*, CNAM și agențiile ei teritoriale sunt în drept să ceară persoanelor juridice sau fizice responsabile pentru prejudiciul cauzat sănătății persoanelor (indiferent de faptul dacă sunt sau nu asigurate) recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței medicale acoperite din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

Modificarea de la **art. 2 alin.(2)** din *Legea taxei de stat*, prin substituirea noțiunii „bugetul de stat” cu noțiunea „bugetul public național” se datorează faptului că cheltuielile recuperate de CNAM pentru acordarea asistenței medicale nu se varsă în bugetul de stat, ci în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Iar, conform art. 26 alin. (1) al *Legii 181/2014*, bugetul public național este format din: a) bugetul de stat; b) bugetul asigurărilor sociale de stat; c) fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală; d) bugetele locale.

Având în vedere că proiectul de lege urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale victimelor violenței în familie precum și executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 20/2024, prin prisma prevederilor art. 56 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la acte normative* se propune ca

<p>modificările ce vor fi operate prin acest act normativ să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial.</p>
<p>3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare</p>
<p>Opțiuni alternative nu sunt.</p>
<p>4. Analiza impactului de reglementare</p>
<p>4.1. Impactul asupra sectorului public</p>
<p>Scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru ar putea duce la o creștere a numărului de cereri și procese judiciare inițiate de victimele violenței în familie, ceea ce ar putea ușor încălca volumul de muncă al instanțelor de judecată. Totodată, și serviciile de asistență socială, ar putea vedea o creștere a solicitărilor de sprijin și consiliere din partea victimelor violenței în familie. Totuși, în contextul în care statul are obligația pozitivă de a asigura accesul la justiție victimelor violenței în familie, scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru în acțiunile de partaj al averii constituie una dintre măsurile pentru care se va asigura respectarea acestei obligații.</p>
<p>4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative</p>
<p>Implementarea prevederilor proiectului va necesita cheltuieli financiare din bugetul de stat.</p> <p>În acest sens, urmează a se remarca faptul că impactul proiectului se va manifesta asupra bugetului de stat prin faptul că, victimele violenței în familie vor fi scutite de plata taxei de stat și taxei de timbru în cauzele privind partajul averii sau alte litigii patrimoniale care sunt în legătură cu actele de violență în familie.</p> <p>Anexa nr. 1 la <i>Legea taxei de stat</i>, stabilește la compartimentul 1.1. cuantumurile taxei de stat pentru toate cererile de chemare în judecată privind litigiile cu caracter patrimonial, iar compartimentul 1.7. stabilește cuantumul taxei pentru cererile de partaj.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dat fiind faptul că taxele pentru acțiunile patrimoniale se calculează în funcție de valoarea acțiunii (a se vedea art. 87 din <i>Codul de procedură civilă</i>) și nu reprezintă o sumă fixă, victimele violenței în familie vor fi scutite de la plata taxei de stat, din contul bugetului de stat, în cuantumurile stabilite de compartimentul 1.1. al anexei nr. 1 la <i>Legea taxei de stat</i> în modul următor: <ul style="list-style-type: none"> „1.1. Pentru cererile de chemare în judecată privind litigiile cu caracter patrimonial, pentru cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil”: 1.1.1. - dacă valoarea acțiunii este mai mică sau egală cu 5000 lei = 5% din valoarea acțiunii, dar nu mai puțin de 150 lei pentru persoanele fizice; 1.1.2. - dacă valoarea acțiunii este de 5001–50000 lei = 250 lei + 4% din valoarea acțiunii care depășește 5001 lei; 1.1.3. - dacă valoarea acțiunii este de 50001–1500000 lei = 2050 lei + 3% din valoarea acțiunii care depășește 50001 lei; 1.1.4. - dacă valoarea acțiunii este de 1500001–5000000 lei = 45550 lei + 2% din valoarea acțiunii care depășește 1500001 lei;

<p>1.1.5. - dacă valoarea acțiunii este de 5000001–10000000 lei = 115550 lei + 1% din valoarea acțiunii care depășește 5000001 lei;</p> <p>1.1.6. - dacă valoarea acțiunii este egală sau mai mare de 10000001 lei = 165550 lei + 0,5% din valoarea acțiunii care depășește 10000001 lei;</p> <ul style="list-style-type: none"> Iar pentru acțiunile de partaj al averii, cuantumul taxei de stat este stabilit de compartimentul 1.7. al anexei nr. 1 în modul următor: <ul style="list-style-type: none"> „1.7. Pentru cererile de partaj” cuantumul se stabilește conform pct. 1.1., calculat din valoarea bunurilor pretinse. Totodată, victimele violenței în familie vor fi scutite și de plata taxei de timbru care este stabilită la art. 2 din <i>Legea taxei de stat</i>, care constituie 200 lei pentru intentarea unui proces judiciar civil.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Nu este aplicabil.
4.4. Impactul social
<p>Deși scutirea de la plata taxei de stat va genera costuri pe termen scurt pentru bugetul de stat, beneficiile pe termen lung, pot fi creșterea accesului la justiție și reducerea cazurilor de violență în familie. Odată ce victimele au acces mai facil la justiție, ele pot fi încurajate să caute protecție legală și să inițieze procese de partaj al averii pentru a nu fi nevoite să locuiască în continuare alături de agresor și pentru a se separa de acesta. Prin eliminarea obstacolelor financiare, victimele sunt încurajate să ia măsuri legale împotriva agresorilor lor. Această împuternicire le poate ajuta să rupă ciclul violenței, să se îndepărteze de relațiile abuzive și să își refacă viața într-un mediu mai sigur.</p> <p>Victimele violenței în familie sunt adesea persoane vulnerabile, care se confruntă cu dificultăți financiare și sociale. Scutirea de la plata taxei de stat poate duce la o creștere a numărului de cazuri raportate și soluționate în instanță, contribuind astfel la reducerea impunității agresorilor și la asigurarea că victimele își pot exercita eficient dreptul la apărare.</p> <p>Totodată, acest lucru poate reduce riscul de re-victimizare și poate oferi un sentiment de siguranță și stabilitate pentru victime și pentru copiii acestora.</p>
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu au fost identificate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu prevederile art. 20 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției la compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative*, subdirectoriul *Registrul proiectelor de acte normative* unde a fost plasat [Anunțul de inițiere a procesului de elaborare a proiectului de lege pentru modificarea Legii taxei de stat nr. 213/2023](#), precum și pe portalul www.particip.gov.md prin care se solicită implicarea tuturor subiecților interesați prin prezentarea propunerilor de rigoare.

Prin scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 18-69-10125 din 10 septembrie 2024, proiectul de lege *pentru modificarea anexei nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023 (scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru pentru victimele violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale)* a fost transmis spre avizare: Ministerului Finanțelor (inclusiv Serviciului Fiscal de Stat) și Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

În procesul de avizare au prezentat obiecții, propuneri și recomandări Ministrul Finanțelor. Ministrul Muncii și Protecției Sociale prezentând lipsă de obiecții și propuneri. Din avizele prezentate asupra proiectului de lege, au fost extrase acele compartimente care vizează obiectul de reglementare a prezentului proiect.

În procesul de avizare repetată au prezentat obiecții, propuneri, și recomandări Ministrul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină. Toate propunerile și obiecțiile înaintate au fost analizate și inserate în tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege nominalizat.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege a fost supus expertizei de către Centrul Național Anticorupție care prin raportul de expertiză anticorupție nr. ELO25/10323 din 06.02.2025 au menționat că, în redacția propusă, proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție. nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Adoptarea proiectului de act normativ nu va necesita modificarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Adoptarea proiectului de act normativ nu va necesita modificarea altor acte normative.

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

(scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru a victimelor violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale și executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 20 din 26 septembrie 2024)

Participantul la avizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
I. AVIZARE ȘI CONSULTARE PUBLICĂ			
Ministerul Finanțelor	1.	<p>În nota de fundamentare se menționează că proiectul de lege pentru modificarea anexei nr.2 la Legea taxei de stat nr.213/2023 a fost elaborat întru executarea pct.3.5.3 din Planul de acțiuni de implementare a Programului național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.332/2023 (în vigoare din 14.07.2023), care stabilește drept obiectiv revizuirea cadrului normativ pentru scutirea de la plata taxei de stat pentru victimele violenței în familie în cazurile de partaj a averii și alte litigii patrimoniale.</p> <p>În primul rând, menționăm că obiectivul specific la pct.3.5. (care cuprinde și cel de la pct.3.5.3.) din Planul de implementare a Programului național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.332/2023, stabilește că până în anul 2027 toate victimele violenței sexuale și violenței în familie vor beneficia de asistență juridică garantată de stat la toate etapele procesului penal.</p> <p>Precizăm că fapta de violență în familie este calificată ca infracțiune de art.201¹ din Codul penal nr.985/2002.</p> <p>Totodată la anexa nr.2 din Legea taxei de stat nr.213/2023 (lege care a intrat în vigoare ulterior intrării în vigoare a Hotărârii</p>	<p>Precizare.</p> <p>Este important să precizăm că scopul prezentului proiect de lege este de a asigura scutirea de la plata taxei de stat și taxei de timbru a tuturor victimelor violenței în familie indiferent de calitatea în proces (reclamant sau pârât), indiferent de starea lor financiară, indiferent de solicitarea de aplicare a măsurilor de protecție sau existența sau neexistența a unui prejudiciu material/moral.</p> <p>Deși art. 84 din Codul de procedură civilă (<i>în continuare</i> CPC) prevede scutirea de la plata taxei de stat în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, această măsură se limitează la cazurile în care există o probă clară a precarității financiare – astfel, multe victime ale violenței în familie care nu se află în această situație rămân expuse obligațiilor de plată a taxei de stat și taxei de timbru, chiar dacă se află într-o poziție vulnerabilă.</p> <p>De asemenea art. 94 din CPC, care reglementează plata cheltuielilor judiciare de către partea care pierde procesul, nu acoperă situațiile în care victima violenței în familie pierde procesul.</p>

	<p>Guvernului nr.323/2023) este prevăzut că se scutesc de taxa de stat și de taxa de timbru reclamanții în acțiunile privind aplicarea măsurilor de protecție și în acțiunile privind repararea prejudiciului material și/sau moral cauzat prin acte de violență în familie.</p> <p>Conform art.84 alin.(4) din Codul de procedură civilă nr.225/2003, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.</p> <p>Potrivit art.94 alin.(1) din același Cod, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.</p> <p>În acest context, având în vedere, pe de o parte, că în anexa nr.2 la Legea taxei de stat nr.213/2023 este deja reglementat un regim special de scutire de la obligația de achitare a taxei de stat și/sau a taxei de timbru atât pentru reclamanții în acțiunile privind repararea prejudiciului material și/sau moral cauzat prin infracțiune și/sau contravenție, cât și pentru reclamanții în acțiunile privind aplicarea măsurilor de protecție și în acțiunile privind repararea prejudiciului material și/sau moral cauzat prin acte de violență în familie, iar pe de altă parte, că art.84 alin.(4) din Codul de procedură civilă, stabilește că în funcție de situația materială persoana poate să fie scutită parțial sau integral de obligația achitării taxei de stat, întru înlăturarea neclarităților și aplicarea conformă a legii, considerăm oportun reexaminarea propunerii inserate în proiectul de lege.</p>	<p>Legea taxei de stat nr. 213/2023 oferă scutiri reclamanților doar în acțiunile privind aplicarea măsurilor de protecție și în acțiunile privind repararea prejudiciului material și/sau moral cauzat prin acte de violență în familie – în aceeași ordine de idei, această prevedere nu acoperă situația când victima violenței în familie înaintează o acțiune fără a solicita aplicarea unei măsuri de protecție sau repararea prejudiciului material/moral.</p> <p>Prin prezentul proiect se urmărește instituirea unei măsuri de protecție specifică pentru a facilita accesul la justiție a victimelor violenței în familie, asigurând că aspectele financiare nu sunt un obstacol pentru obținerea protecției legale.</p>
2.	<p>Raportând obiectivul specific de la nr.3.5. din Planul de implementare a Programului național privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.332/2023 (acordarea victimelor violenței sexuale și violenței în familie a asistenței juridice garantate de stat la toate etapele procesului penal) la proiectul de lege, considerăm că sintagma “și alte litigii patrimoniale” extinde scutirea de la achitarea taxei de timbru și taxei de stat și pe alte categorii de litigii care nu doar că sunt civile,</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La anexa nr. 2: după compartimentul 1.4. se completează cu compartimentul 1.4¹. cu următorul cuprins:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>1.4¹. <i>Se scutesc de taxa de stat și de taxa de timbru victimele violenței în familie în cauzele privind partajul averii și alte litigii patrimoniale în legătură cu actele de violență în familie</i></p> </div>

		dar și pot să nu aibă legătură cu infracțiunea respectivă de violență în familie.	
	3.	<p>Cu referire la impactul de reglementare, menționăm că potrivit art.2 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, analiza impactului de reglementare reprezintă un proces prin care se determină necesitatea adoptării, aprobării sau emiterii actului normativ și se identifică cea mai eficientă soluție, în baza analizei problemelor, pentru stabilirea obiectivelor, identificarea soluțiilor alternative și evaluarea costurilor și beneficiilor, conform metodologiei aprobate de Guvern.</p> <p>În conformitate cu art.30 alin.(1) lit.d) din Legea enunțată supra, concomitent cu elaborarea proiectului actului normativ se întocmește nota de fundamentare, conform modelului prevăzut în anexa nr.1, care cuprinde analiza impactului de reglementare.</p> <p>Potrivit pct.4.2. din note de la anexa nr.1 din Legea nominalizată, la compartimentul impactul financiar și argumentarea costurilor estimative se descrie impactul financiar asupra bugetelor, cu indicarea costurilor necesare pentru punerea în aplicare a actelor normative, reflectate pe bugete componente ale bugetului public național și pe ani bugetari, inclusiv a resurselor de la partenerii de dezvoltare, sau cu identificarea economiilor în cadrul bugetelor actuale care ar putea fi realocate în scopuri propuse și, după caz, cu prezentarea informațiilor privind veniturile generate/ratate în baza noilor reglementări.</p> <p>La argumentarea costurilor estimative ale punerii în aplicare a actului normativ se va ține cont de resursele financiare stabilite în bugetele anuale sau în cadrul bugetar pe termen mediu. De asemenea, se descifrează calculele din care rezultă costurile menționate supra.</p> <p>Conform pct.8 din Metodologia de analiză a impactului de reglementare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.574/2024, analiza impactului de reglementare se elaborează și se integrează în nota de fundamentare conform formularului prevăzut în anexa nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, fiind completat</p>	<p>Precizare.</p> <p>Pentru analizarea impactului financiar și argumentarea costurilor estimative au fost solicitate date referitor la: numărul de cauze de partaj al averii și anume intentate de victime ale violenței în familie; și suma taxelor de stat plătite în aceste cauze (perioada anului 2024).</p> <p>Cu toate acestea, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești nu dispune de date dezagregate care să se refere doar la cauzele de partaj al averii intentate de victimele violenței în familie sau împotriva lor. Informațiile deținute de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești cuprind numărul total de cauze ce au ca obiect de examinare partajul averii, inclusiv datele referitoare la sumele achitate cu titlu de taxă de stat. Din acest considerent, numărul cauzelor privind partaj al averii intentate de victimele violenței de familie sau împotriva acestora nu pot fi identificate pentru a estima sumele de bani achitate în calitate de taxă de stat, precum și în calitate de taxă de timbru, ce puțin la această etapă.</p> <p>Pe lângă acestea, au fost livrate date referitoare la numărul de dosare penale de violență în familie pornite în perioada anului 2024 (640 de cauze), precum și sentințe pronunțate pe aceste cauze (546 de sentințe). Cu toate acestea, din informațiile prezentate nu pot fi estimate numărul de cereri de partaj al averii depuse de victime, și nici suma estimativă a taxelor de stat care urmează a fi plătite, deoarece cuantumul taxei de stat se calculează exclusiv din sumele dispuse spre partaj, fiind diferite de la caz la caz. Ba mai mult, nu se cunoaște dacă din numărul acestora cauze de mai sus (546 de sentințe) au fost intentate acțiuni de partaj al averii la cererea victimelor violenței în familie.</p>

în conformitate cu Instrucțiunea specificată în prezenta Metodologie.

Potrivit pct.4.2. din Instrucțiunea privind efectuarea analizei impactului de reglementare și modul de reflectare a rezultatelor acesteia în nota de fundamentare, care este anexă la Metodologia de analiză a impactului de reglementare, la estimarea impactului financiar și argumentarea costurilor estimative se va ține cont de modalitatea de estimare a costurilor documentelor de politici publice din Republica Moldova. Suma estimărilor impactului financiar se prezintă în fișa financiară, conform modelului (fiind indicat impactul bugetar în anul curent și următorii 3 ani, conform cadrului bugetar pe termen mediu aprobat).

Astfel, considerăm că nota de fundamentare la proiectul de lege trebuie să includă și fișa financiară în care să fie indicat estimativ impactul bugetar în anul curent și următorii 3 ani.

În această privință, menționăm faptul că potrivit pct.8, subpct.2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției de administrare a instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.650/2016, Agenția ține evidența și analiza statisticii judiciare, datele respective putând să fie utilizate în procesul de determinare a impactului bugetar.

Suplimentar, menționăm că potrivit art.131 alin.(6) din Constituția Republicii Moldova, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Totodată, în conformitate cu art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget.

II. AVIZARE ȘI CONSULTARE PUBLICĂ REPETATĂ

Compania Națională de Asigurări în Medicină	4.	La art. III remarcăm că noua redacție a pct. 1.12 din anexa nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023 conține două subpuncte cu același conținut. În acord cu art. 12 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, propunem formularea subpct. 1.12.2 după cum urmează: „1.12.2. În acțiunile intentate împotriva prestatorilor de servicii medicale și farmaceutice și/sau personalului medical/farmaceutic în scopul compensării materiale a prejudiciului cauzat sănătății persoanei asigurate din culpa acestora și la contestarea hotărârilor instanțelor de judecată”.	Se acceptă.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	5.	Propunem excluderea textului de la subpunctul 1.12.2 din motiv că acesta reflectă identic textul de la subpunctul 1.12.1 din punctul 1.12. din Anexa nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023.	Precizare. A se vedea pct. 4
Ministerul Finanțelor	6.	1) Cu referire la propunerea inserată la art.I, pct.1 din proiectul de lege privind expunerea art.84 alin.(4) din Codul de procedură civilă nr.225/2003, în redacție nouă cu textul: “Suma de bani plătită ca taxă de timbru nu se restituie”, considerăm că aceasta urmează a fi reexaminată în sensul stabilirii posibilității de restituire acesteia dacă a fost achitată eronat, sau într-o sumă mai mare decât cea prevăzută de legislația în vigoare. În această privință, analogic menționăm că la art.89 din Codul de procedură civilă sunt stabilite expres situațiile când taxa de stat este restituită.	Se accept. Art. IV – se completează cu punctul 3 cu următorul cuprins: 3. La articolul 7: în titlu, după cuvintele „taxă de stat” se completează cu cuvintele „și taxă de timbru”; se completează cu alineatul (3) și (4) cu următorul cuprins: „(3) Suma de bani plătită în calitate de taxă de timbru se restituie în cazul în care: a) a fost plătită o sumă de bani mai mare decât cuantumul prevăzut de prezenta lege (se restituie suma plătită în plus); b) a fost achitată, însă persoana este scutită de la plata acesteia conform anexei nr. 2; c) cererea (plângerea) nu a fost depusă în instanța judecătorească; d) a fost plătită eronat în contul altei instanțe judecătorești decât cea competentă.

		(4) Cererea de restituire a sumei de bani plătite ca taxă de timbru poate fi depusă la sediul instanței unde a fost achitată, în termen de cel mult un an de la data efectuării plății. Restituirea sumei de bani plătite ca taxă de timbru se efectuează din contul instanțelor judecătorești.”.
7.	2) Cu referire la propunerea inserată la art.I, pct.2-4 din proiectul de lege – modificarea art.84 alin.(4) în coroborare cu art.86 alin.(1) și (2) și art.98 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, care stabilesc că achitarea taxei de timbru poate să fie amânată sau eșalonată sau că taxa de timbru se încasează de la pârât (dacă reclamantul este scutit, iar acțiunea fiind admisă), considerăm că urmează să fie efectuată o analiză dacă nu este necesar de efectuat modificări în Codul de executare nr.443/2004, în ceea ce privește scutirea instanțelor judecătorești de la avansarea cheltuielilor de executare. Or, având în vedere că în conformitate cu art.6 alin.(2) din Legea taxei de stat nr.213/2023, taxa de timbru se achită în contul instanțelor de judecată, acestea vor avea calitatea de creditor la remiterea documentelor executorii privind încasarea taxei respective spre executare silită către executorii judecătorești, nefiind exclusă necesitatea avansării cheltuielilor de executare.	<p>Precizare.</p> <p>Instanțele judecătorești, în cazul dat, acționează din nume propriu (nu din numele statului), adică trebuie privite ca și aceleași persoane juridice de drept privat, chiar dacă sunt din sfera publică.</p> <p>Sumele urmărite de instanțele judecătorești sunt încasate în contul „personal” al instanțelor, și nu la bugetul de stat, ceea ce nu s-ar echivala cu sumele încasate în beneficiul statului, chiar dacă aparent vorbim despre instanțele judecătorești „fondate” tot de către stat.</p> <p>Scopul urmărit de încasarea „taxei de timbru” era anume suplinirea bugetelor proprii ale instanțelor, în vederea acoperirii altor necesități decât celor pentru care cheltuielile de la bugetul de stat sunt limitate.</p> <p>Și nu în ultimul rând, ar fi inechitabil cu alți creditori din punct de vedere al „colectării” unor sume similare, care la fel urmăresc sumele de la debitori în vederea suplinii bugetelor lor.</p>
8.	3) Cu referire la propunerea inserată la art.III, pct.1 din proiectul de lege, ce vizează expunerea art.2 alin.(2) din Legea taxei de stat nr.213/2023, în redacția: “Suma de bani plătită ca taxă de timbru nu se restituie”, reiterăm propunerea enunțată anterior la pct.1.	<p>Se acceptă.</p> <p>A se vedea pct. 6</p>
9.	4) În ceea ce privește modificarea art.2 alin.(3) din Legea taxei de stat nr.213/2023, evidențiem că atât redacția actuală din norma vizată, cât și redacția propusă se suprapun cel puțin cu prevederile anexei nr.2 pct.1.7 din Legea taxei de stat nr.213/2023, în care sunt stipulați atât subiecții, cât și cazurile de scutire de la achitarea taxei de timbru și taxei de stat (prevederi comparative	<p>Precizare.</p> <p>Prevederile art. 2 alin. (3) stabilește scutirea de la plata taxei de timbru a autorităților și instituțiilor în cauzele care au ca obiect de examinare încasarea unor sume de bani în bugetul public național. În același timp, s-a evitat</p>

	<p>expuse în tabel). Astfel, întru asigurarea unei aplicări corecte și uniforme a legii și excluderea interpretărilor, considerăm că toți subiecții și toate cazurile de scutire de la achitarea taxei de stat și taxei de timbru, trebuie să se regăsească la anexa nr.2 din legea vizată. Respectiv, se propune excluderea alin.(3) de la art.2 din Legea taxei de stat.</p>	<p>enumerarea exhaustivă a autorităților și instituțiilor care ar beneficia de această scutire deoarece pot exista cazuri când denumirea instituției/autorității se schimbă sau pot fi formate altele noi.</p> <p>De partea cealaltă, pct. 1.7. al anexei nr.2 prevede scutirea de la plata taxei de timbru a autorităților/instituțiilor enumerate, în alte cauze decât cele în care se urmărește încasarea în bugetul public național a unor sume de bani (e.g. contestarea hotărârilor judecătorești).</p>
<p>10.</p>	<p>5) Suplimentar, menționăm că potrivit art.2 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, analiza impactului de reglementare reprezintă un proces prin care se determină necesitatea adoptării, aprobării sau emiterii actului normativ și se identifică cea mai eficientă soluție, în baza analizei problemelor, pentru stabilirea obiectivelor, identificarea soluțiilor alternative și evaluarea costurilor și beneficiilor, conform metodologiei aprobate de Guvern.</p> <p>În conformitate cu art.30 alin.(1) lit.d) din Legea enunțată supra, concomitent cu elaborarea proiectului actului normativ se întocmește nota de fundamentare, conform modelului prevăzut în anexa nr.1, care cuprinde analiza impactului de reglementare.</p> <p>Potrivit pct.4.2. din note de la anexa nr.1 din Legea nominalizată, la compartimentul impactul financiar și argumentarea costurilor estimative se descrie impactul financiar asupra bugetelor, cu indicarea costurilor necesare pentru punerea în aplicare a actelor normative, reflectate pe bugete componente ale bugetului public național și pe ani bugetari, inclusiv a resurselor de la partenerii de dezvoltare, sau cu identificarea economiilor în cadrul bugetelor actuale care ar putea fi realocate în scopuri propuse și, după caz, cu prezentarea informațiilor privind veniturile generate/ratate în baza noilor reglementări.</p> <p>La argumentarea costurilor estimative ale punerii în aplicare a actului normativ se va ține cont de resursele financiare stabilite în</p>	<p>Precizare.</p> <p>A se vedea pct. 3.</p>

	<p>bugetele anuale sau în cadrul bugetar pe termen mediu. De asemenea, se descifrează calculele din care rezultă costurile menționate supra.</p> <p>Conform pct.8 din Metodologia de analiză a impactului de reglementare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.574/2024, analiza impactului de reglementare se elaborează și se integrează în nota de fundamentare conform formularului prevăzut în anexa nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, fiind completat în conformitate cu Instrucțiunea specificată în prezenta Metodologie.</p> <p>Potrivit pct.4.2. din Instrucțiunea privind efectuarea analizei impactului de reglementare și modul de reflectare a rezultatelor acesteia în nota de fundamentare, care este anexă la Metodologia de analiză a impactului de reglementare, la estimarea impactului financiar și argumentarea costurilor estimative se va ține cont de modalitatea de estimare a costurilor documentelor de politici publice din Republica Moldova.</p> <p>Suma estimărilor impactului financiar se prezintă în fișa financiară, conform modelului (fiind indicat impactul bugetar în anul curent și următorii 3 ani, conform cadrului bugetar pe termen mediu aprobat).</p> <p>Prin urmare, în contextul dispozițiilor sus menționate, reiterăm asupra faptului că nota de fundamentare la proiectul de lege trebuie să includă fișa financiară în care să fie indicat estimativ impactul bugetar în anul curent și următorii 3 ani.</p>	
III. AVIZARE ȘI CONSULTARE PUBLICĂ TRIPLĂ		
Ministrul Finanțelor	<p>11.</p> <p>1) Cu referire la propunerea inserată la art.I, pct.2-4 din proiectul de lege – modificarea art.84 alin.(4) în coroborare cu art.86 alin.(1) și (2) și art.98 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, care stabilesc că achitarea taxei de timbru poate să fie amânată sau eşalonată sau că taxa de timbru se încasează de la pârât (dacă reclamantul este scutit, iar acțiunea este admisă), considerăm</p>	<p>Precizare.</p> <p>Paragraful a fost exclus din nota de fundamentare.</p>

	<p>că urmează să fie efectuată o analiză dacă nu este necesar de efectuat modificări în Codul de executare nr.443/2004, în ceea ce privește scutirea instanțelor judecătorești de la avansarea cheltuielilor de executare. Or, având în vedere că în conformitate cu art.6 alin.(2) din Legea taxei de stat nr.213/2023, taxa de timbru se achită în contul instanțelor de judecată, acestea vor avea calitatea de creditor la remiterea documentelor executorii privind încasarea taxei respective spre executare silită către executorii judecătorești, nefiind exclusă necesitatea avansării cheltuielilor de executare. În această privință precizăm că din sinteză (pct.7) reiese că propunerea a fost respinsă, însă în nota de fundamentare (pagina 9) se precizează că “având în vedere că, atunci când urmează ca taxa de timbru să fie compensată de la partea care a pierdut procesul, iar aceasta nu execută benevol obligația, urmează ca instanțele să încaseze aceste sume în procedura de executare. Instanțele vor avea calitatea de creditor la remiterea documentelor executorii privind încasarea taxei respective spre executare silită către executorii judecătorești, iar pentru că aceste sume urmează a fi încasate în contul instanțelor judecătorești care își desfășoară activitatea în folosul statului și al cetățenilor, urmează ca acestea să fie scutite de avansarea cheltuielilor de executare, fapt care va fi consacrat în art. 36 alin.(8) și art. 37 alin.(7) din Codul de executare nr. 443/2004 (în continuare – Codul de executare). Ulterior, cheltuielile de executare vor fi încasate conform art. 36 din Codul de executare.</p>	
12.	<p>În ceea ce privește modificarea art.2 alin.(3) din Legea taxei de stat nr.213/2023 (art.III din proiectul de lege), evidențiem că atât redacția actuală din norma vizată, cât și redacția propusă se suprapun cel puțin cu prevederile anexei nr.2 pct.1.7 din Legea taxei de stat nr.213/2023, în care sunt stipulați atât subiecții, cât și cazurile de scutire de la achitarea taxei de timbru și taxei de stat (prevederi comparative expuse în tabel). Astfel, întru asigurarea unei aplicări corecte și uniforme a legii și excluderea interpretărilor, considerăm că toți subiecții și toate cazurile de scutire de la</p>	<p>Precizare.</p> <p>A se vedea pct. 9.</p>

	achitarea taxei de stat și taxei de timbru, trebuie să se regăsească la anexa nr.2 din legea vizată.	
--	--	--